

מסורת הש"ס

(א) פסוקים מבי: חולין ה': מעשרות פיה מ"ו, ט' [חולין ט' (מנחות כ"ב)]
(ב) פ"ט, ט"ז, ט"ח, ט"ט [בבבא מציעא ט"ז]
(ג) פ"ט, ט"ז, ט"ח, ט"ט [בבבא מציעא ט"ז]
(ד) פ"ט, ט"ז, ט"ח, ט"ט [בבבא מציעא ט"ז]

גלוין הש"ס

בבבא אי דמיא אבשרי בבבבא. עיי עשר התקן ה"ב כרסות פ"ו הל"ד:

הגהות הב"ח

(א) תוב"ל ד"ה לא כריבא וכו' שאר משקי כהן יין ושמן כיון דיהא ליה ממילא כ"ב, ומתב מיס ממחן: (ב) בא"ד ושמא טל חשוב טפי, ג"כ הוא דבעי דפי' המוכר את הבית דף טו ע"ב מי בשמים שחשב עליון להדיח את האלטרובילא ע"כ להכריח את הורעם כי קשה ליה מני למימר דמיירי בחשבון עליון ממחלה ליות משקין:

מוסף רש"י

ומצא כד"י מדרתו, ולא יזכר, שסם מלא יזכר ה"ל מודו פטור, ממעשר דמיא דברא פטור, ומעשר שמיא לעשר שמיא כלן יין (חולין כ"ב), פטור. מעשה, שהיין אין כלן מלא מלא, ששם מלא מלא ע"כ מדמו, ואפי"ן החזיחה ועמה חמרא, קיוהא דפי' בעלמא הוא דעלין אל טפף (פסחים ט"ב), הוליל ולא טפף וזו גלום אפי"ן שיש בו טעם יין אלו גלום (חולין כ"ב), ר"י יהודה מחיביב, כמעשה, דבליה פירא הוא (ט"ז) חוליל כ"ב חומתא ועמלה (פסחים ט"ב).

מוסף תוספות

- א. ואין לומר דב"ט לפנס הוא הכא דאי"ב למה מחמירין אם הוא פוגם, רבינו יונה. ב. והנה כוס ראשון מקדשין עליו קידוש היום, רש"י.
- ג. ואפי"ן שאמרו (ע"ז ל) אין בו משום יין נסך, לפי שאין מנסכין כ"כ אמרו, ולא משום גריעותו של יין, רמב"ן.

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא צ"ו.

עין משפט
נר מצוה

ל"א א ב מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
ל"ב ג מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
תמונת הל' ג' ופ"ג מהל' עומתת אולנין הלכה ז':
ב ד מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
פ"ג ז מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
טומלת אולנין ט'
בא ו ד מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
מ"ב ח מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
רעב ע"י הלכה י':
ב"ג ט ד מ"י פ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
טומלת אולנין הלכה י':
מ"ד ל מ"י פ"ט מהל' מעשר ע"י ז':
פ"ט הלכה י"א סמך עשין י"ב ופ"ג מהל' מעשר ע"י ז':
רעב ע"י א' ונבדל אלפס פתק ערבי פסחוס ד קנה"י:
מ"ה מ מ"י פ"י מהל' איסורי מונח הלכה ט סמך לאון ש"ט:
מ"ו נ מ"י פ"ט מהל' שנת הלכה ח סמך עשין ח טו"ע א"ח ט"י רעב ע"י פ' ז':

הוא הדין אפי' ביתר מכרי מרתו נמי פ"י. והא דתנן כסילא דמס' מעשרות (פ"ה מ"י) היתר מכדי מדמו מפריש עליו ממקום אחר ולא פליגי עליה רבנן היינו ברמא תלתא וחתמא ארבעה מקשה ר"י היכי פטרי רבנן ברמא תלתא וחתמא פולגא כיון דלית ביה צונתן טעם וקיי"ל צפ"י צתרא דמס' ע"ז (דף ע"ג.) למין צשאניו מינו צונתן טעם גבי טבל"א וי"ל דליתו אלא קיוהא צעלמא ואין כאן נותן טעם וכעפרא צעלמא דמי וכן נראה מתוך פירוש ר"ש: **מי סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא.** ממלך הורה ר"ת דיעבד אס רחן עכו"ם חצית של שמרי יין דשרי ללא חמרא הוא אלא קיוהא צעלמא הוא.

שמיים של מעשר בו'. תימיה צמאי מיירי הך צרימתא אי כדכי מדמו או אפי' רמא תלתא וחתמא פולגא ולגלג לרבנן אפי' ראשון יהא מותר ואי ברמא תלתא וחתמא ארבעה אפי' רביעי של מעשר יהא אסור וי"ל דמיירי שאין צהן טעם יין כלל אלא קיוהא צעלמא ומ"מ פ"ט הקדש החמירו לחסור זה שלישי ומיירי שלא הקדים שמיים דאי הקדיש לעולם יהא אסור:

לא צריבא כגון שתמדו במי נשמים. תימיה דהכלא משמע שיש חילוק בין גשמים לשאר משקין ואיזה חילוק יכול להיות צניניהן ומה פירש רבינו שמאל דצמיה צניין דמיחא ליה ולא צשאר משקין כגון יין אפי' לא ניחא ליה מכשר דצמיה כמיב וכי יומן מ"ס על זרע ואין נראה לרש"י דלא אשכח צסום דוכמא שיהא חשיבות צניין מצמיים לענין הכשר ומאשר יבא עליו מיס מפקינן הכשר לכל משקין וצפ"ק דפסחים (דף י"ט.) וזה איכא דלא מוקי וכל משקה אשר ישמה בכל כלי לענין הכשר וי"א מנא ליה ליה דלא צניין דניחא ליה ונראה לר"י דגשמיים צניין תרתי שיחשיב אותם מתחלה שיהו משקין ואח"כ צניין דניחא ליה אכל שאר משקין כגון (א) מ"ס ויין ושמן כיון דניחא ממילא הן

מכשרין אפי' לא יחשיב אותן להיות משקה אכל קשה מהא דתנן במסכת משכירין (פ"ו מ"א) ומייתי ליה צפ"ק דחולין (דף י"ג.) ושם המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם הטל אין צבי יומן ואם לכן נתכיון הרי הן צבי יומן אפי' שלא החשיב אותם מתחלה להיות משקה (ב) ושמא טל חשוב טפי להיות משקה ממי גשמים: **וצתמד בא"י.** נראה דהשתא איירי שפיר אפילו צמיה יפין שאין מי גשמים דכיון שנתעברו צשמריים אין רחא"ס להכשיר והא דלא קאמר אלא לפי שלא נזכר חמורא למעלה: **אי"ל מא** למעוטי יין מגרתו בו'. אין להוכיח מכאן דין מבושל כשר לקדוש ומצרכין עליו צפ"ה מדלל קאמר למעוטי יין מבושל דלאו רחיה היא דאפילו אין מקדשין עליו לא מני למימר למעוטי יין מבושל דאם כן הוה ליה למימר אין מצרכין עליו צפ"ה אכל יש להביא רחיה מירושלמי דשקלים ודערצי פסחים דיון גמור הוא דאמר המס ארבע כוסות שאמרו ויאלצי צניין מבושל ללמלא מקדשין איין מבושל דללא כפרצי"ו והר"ש שכתבו דיון מבושל מצרכין עליו שהכל דאישמתי לגריעותא ואין להאריך כאן:

מודים

ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. הנה במאי עסקינן. דאיצטרך למימר דבמשכירין כגון דפרה היתה שותה ראשון ראשון דהשתא לא חשבינהו נתמד שנוכל לשם הגשמים דהשתא איהו לא חשבינהו למו גשמים ואפילו הכי אצטרך למימר דמשכירין הוא כיון דנגיד. מן התמד מי הגשמים קמא קמא אחשיבהו והואיל דאחשיבהו ודאי משכירין ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. הנה במאי עסקינן. דאיצטרך למימר דבמשכירין כגון דפרה היתה שותה ראשון ראשון דהשתא לא חשבינהו נתמד כאלו דוד"א הואיל דלא חשבינהו דפרה שותה הוה אין מצרכין אפי' איצטרך למימר דמשכירין הוה

המחמד. מיס צשמריים פטור ממעשר: אכל יוסר מכדי מדמו. פורתא לא פליגי רבנן עליה דר"י אלא מחשיבין צמעשר והוא הדין לצרכת היין דהא רבנן חומרתא ליה להו גבי מעשר דהא צבדי מדמו לא מחשיבי אלא משום דחשיבי ליה יין הוא דמחשיבי ציומר מכדי מדמו והלכך לגבי צורה פרי הגפן נמי חשיב:

להודיעך כמו דר"י. דמחיבין. ולהודיעך כון דרבנן לא איצטריך למימתי יומר מכדי מדמו דמילתא דפשיטא הוא דפטור דפורמא חמרא צמלא טובא צטיל וליכא חידוש כלל לאשמעינן דפטרי רבנן ציומר ומילתיה דר"י חשיב חידוש גדול לחומרא ואפי"ג דליכא טעם יין מחייבי צשמריים שיש בהן טעם צס טעם יין מהו. לצרכת היין. וצרימתא לא הוה שמיע ליה דאי הוה שמיע ליה הכי הוה ליה למימר הלכה ככחריים או אין הלכה ככחריים: ושנה וישלש: ראשון. מיס ראשונים (ד) שהכניסו והוליאון משם: אסור לזרים. וכל הני חומרות צעלמא נינוס מדרכניו וצמלא כדי מדמו מיירי: שלישי מותר. ואפילו יש בו טעם יין: אף שלישי. אסור אם יש בו נותן טעם: ה"ג של מעשר ראשון אסור. כיומנר של מעשר שני תמד ראשון אסור לאכול חוץ לירושלים אכל מעשר ראשון דלזים מותר לזרים ודלא כרבי מאיר (ט): הכי גרסינן של הקדש לעולם אסור ועל מעשר לעולם מותר: הלכות קיוהא מוסר: מעשר דמאי. שהופרש מפירות הלכותין המשעם הארץ ואקילו ציה רבנן משום דרוצ עמי הארץ מעשרין הן: בקדושם ומ"ס. שהקדיש חצית יין לצדק הצית יומכר ויחוקו צדמינו זכרי צדק הצית: בקדושם גוף. (א) דמחיראל יין שהוקדש לנסכים ושמריים שלו אסורים צבזיל רבנן יין המעורב בו: **כ"ס שאמרו לענין איסורין.** דצתרומה ראשון ושני הוי יין ושלישי הוי מיס ושל מעשר הראשון יין והשני מיס וכן כולן: שני אמרו לענין הכשר. דראשון ושני של תרומה חשוב נמי יין לענין הכשר והראשון של מעשר חשיב יין לענין הכשר וכדמפרש ואולי. וכל זה חומרא מדרבנן הוא דמלאורייתא כולה חשיב מיס צעלמא כדאמרן לגבי מעשר דמאי וכרבנן דכחריים. וקצבני גמרא הכשר דמאי על איזה הכשר הוצרך לומר כך אמרו לענין הכשרן של מיס או של יין הא תרתייהו מכשרי פירות לקבל טומאה ומאי נפקא לן מיניה אי הוי חמרא אי מ"א: אי חמרא אכשורי משכר. דכמיב (דגריס ג) תשתה חמר וכמיב וכל משקה אשר ישמה וגו' (ויקרא ט'):

לא צריבא. כיומנר לא נפקא לן מינה אלא שתמדו לההיא דתרומה ומעשר צמי גשמים דלריכי מחשבה אכל אי חצבינן ליה יין מכשרי בלא מחשבה צצמיה הוה דכמיב (ט) וכי יומן מיס מה ימן דניחא ל"י אף יומן דניחא ליה. ופרכינן וכיון דשפכינהו האי גברא להני מי גשמיים ממנא שניטפו בו למנא צשמריים אחשבינהו ומכשרי ומאי נפקא לן מיניה ל"ש מעשר ולא שנה תרומה לעולם מכשרי: שנסמד מאליו. שפלו הגשמים לתוך השמיים והלכך צתרומה דראשון ושני חשיב יין לענין הכשר נמי מכשרי אכל שלישי דחשוב מיס לגבי תרומה לענין הכשר נמי מי גשמים נינהו ולא מכשרי דלא הוה צהו מחשבה: ופרכינן ומאי נפקא מינה והא כיון דנידי. מוסף: קתא קמא. ראשון ושני גלי דעמיה דניחא ליה שירדו גשמים לכהן לעולם אולי יקלטו טעם יין ושלישי לתרומה נמי מכשר ולא שנה ליה ולא שנה מיס אכשורי מכשרי ומה חילוק יש דייין צבכשרין: צפרה ששופה ראשון ראשון. והלכך צשלישי ליכא שום מחשבה ולא מכשר שלישי דתרומה ושני דמעשר. ולא מני לתרוצי צשנספך ראשון ראשון דכיון דלא נשתהה שם כלל אלא נופל ושפך אין ידוע לעולם מהו תמד שני או תמד שלישי: אין אומר קידוש היום בו'. משום הקריבהו נא לפשתן (מלא"ה ח) כדלקמן [ע"ז]. וצין הראוי לצדק עליו צפ"ה א' קאמר דלע"ה א' לקידוש היום מינה לא חשיב ולקמייהו צה לפרש איזה יין צה למעט: יין מגמו. תירוש: לא ציאי. משום דכמיב הסך כסך שכו' (מנודר כח) מניד דמשכר: ואם צביא כשר. דליכא עיכובא. אי נמי הסך נסך מכל מקום וכיון דלנסכים כשר דיעבד לגבי קידוש חשיב לצתמלה דלא חמיר קידוש כניסוך:

הואיל דחזו לשתיה: יין מגמו. שעדיין תירוש הוא ואינו תוסס כשהוא מתוך לא יביא לנסכים: אפי' לכתחלה נמי. מקדשין ביה קידוש היום לשחות יומיים